

Algemene/Specifieke voorlichting

Algemeen	
Beschrijving instrument:	<p>Voorlichting heeft een zelfstandige instrumentele werking: het richt zich op specifieke of algemene groepen en kan onder andere een waarschuwende, kennisbevorderende of informatieve rol innemen.</p> <p>Voorlichting wordt ook regelmatig als aanvullend instrument ingezet. Het wordt dan gebruikt om burgers, bedrijven en instellingen te informeren over andere bestuurlijke instrumenten: een subsidieregeling of een wet. Vaak gebeurt dit in de vorm van interactieve informatie-uitwisseling (gemeentedagen, uitvoeringspanel) waarmee het draagvlak voor beleid kan worden vergroot.</p> <p>Algemene en specifieke voorlichting zijn beleidsinstrumenten die veel gemeenschappelijke elementen hebben en vandaar dat er voor gekozen is om beide in één factsheet onder te brengen. De belangrijkste verschillen hebben betrekking op de gerichtheid van het instrument. Specifieke voorlichting is toegesneden op een doelgroep; algemene voorlichting is dat niet. Het gevolg is dat bij specifieke voorlichting meer tijd dient te worden besteed aan de identificatie van de doelgroep en de wijze waarop die bereikt kan worden. Bij algemene voorlichting is het belangrijkste aandachtspunt het voorkomen van een overvloed aan informatie waardoor de ontvangers door de bomen het bos niet meer zien.</p>
Kwalificatie instrument:	<p>Voorlichting is een beleidsinstrument dat informeel van karakter is en dat uitgaat van gedragsbeïnvloeding zonder dwang. Het is daarmee ook een stimulerend beleidsinstrument, zonder repressief karakter. Er is verder sprake van een indirect beleidsinstrument. De overheid neemt niet zelf een taak ter hand (zoals bij overheidsproductie), maar kiest voor co-productie. Het is zoals gezegd gericht op gedragsbeïnvloeding en wel in de vorm van sociale regulering (net als educatie, overleg en dergelijke). Voorlichting heeft meestal een eenzijdig karakter: de overheid geeft informatie aan het brede publiek (algemene voorlichting) of aan een specifieke doelgroep (specifieke voorlichting). Tot slot veronderstelt voorlichting in zekere mate een verticale, top down benadering vanuit de overheid.</p>
Kenmerken op een rij	
Typering probleem	<p>Met voorlichting- en communicatie-instrumenten kunnen informatieproblemen worden aangepakt. Vaak weet men niet voldoende om een weloverwogen keuze te maken. De overheid kan dan alleen of samen met de sector of instellingen instrumenten inzetten om meer informatie, kennis en deskundigheid te verschaffen.</p>
Wie stelt de regels op? Met wie worden de regels opgesteld?	<p>De informerende partij (eventueel in samenspraak met de overheid indien de overheid de uitvoering heeft uitbesteed aan een semi publieke of private partij).</p>
Dwingendheid (mate van beperking gedragsvrijheid)	<p>Van informerende voorlichting gaat geen verplichting uit. Wel kan het zijn dat eerst voorlichting wordt gegeven over een maatregel die later moet worden opgevolgd.</p>
Reikwijdte (gerichtheid)	<p>Algemeen, gericht op alle (of de meerderheid) van de bevolking en specifieke groepen, dit kunnen groepen burgers zijn, maar ook een bedrijfstak of beroepsgroep.</p>

Samenhang met andere beleidsinstrumenten	Voorlichting wordt vaak als aanvullend instrument ingezet. Het wordt dan gebruikt om burgers, bedrijven en instellingen te informeren over andere bestuurlijke instrumenten: een subsidieregeling of een wet. Binnen algemene en specifieke voorlichting kan ook gebruik worden gemaakt van andere instrumenten: best practices, deskundigheidsbevordering, naming and faming en benchmarking
Evaluatie	
Voordelen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij invoeren van nieuw beleid is voorlichting een goed instrument om groepen op de hoogte te brengen. Door voorlichting wordt de effectiviteit van het andere instrument verhoogd.
Nadelen	<ul style="list-style-type: none"> • Kans op overkill, de doelgroep krijgt teveel voorlichting waardoor zij er niet in slaagt belangrijke van mindere belangrijke informatie te onderscheiden. Dit geldt overigens sterker bij algemene voorlichting dan bij specifieke voorlichting. • Voorlichting is een vrijblijvend instrument waarvan op voorhand niet vaststaat dat het de gewenste gedragsverandering teweeg zal brengen. • Een voorlichtingscampagne kan duur zijn afhankelijk van de middelen die ingezet worden (denk aan een televisiecampagne). • Het kan in bepaalde gevallen bovendien lastig zijn de doelgroep te bereiken.
Slaagfactoren:	<ul style="list-style-type: none"> • Goede communicatiestrategie zodat de doelgroep wordt bereikt, een goede strategie houdt onder andere in dat de doelgroep in kaart wordt gebracht en er gekeken wordt via welke media of andere kanalen deze groep het best te bereiken is.
Faalfactoren:	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie lost geen problemen op die ontstaan doordat het beleid zelf inhoudelijk moeilijk is uit te leggen of niet aansluit bij de situatie van de doelgroep. Daarom verdient het aanbeveling reeds in een vroeg stadium van de beleidsontwikkeling de directie Communicatie te betrekken, niet pas wanneer het beleid gereed is.
Valkuilen en tips:	<ul style="list-style-type: none"> • Betrek de directie Communicatie vanaf de start bij het beleidstraject • Ontwikkel een doordachte communicatiestrategie in samenwerking met de directie Communicatie.